

Sokken

Het menselijk geheugen is een raar ding. Wat je twee minuten geleden dacht, ben je kwijt maar een ervaring van jaren geleden staat je plots haarscherp voor de ogen. Toen ik voor het eerst de term SOx hoorde vallen, dacht ik meteen terug aan een klein winkeltje op de derde verdieping van een winkelcentrum in San Diego. We waren er twintig jaar geleden eerder toevallig verzeild geraakt op zoek naar sportmateriaal toen mijn oog viel op de naam van dat winkeltje: "Do You Have Sox Appeal?". Leuk gevonden. Niet dat we er binnen zijn gegaan want we waren niet op zoek naar sokken, maar hun slagzin is me bijgebleven.

De echte SOx of Sarbanes-Oxley act is natuurlijk helemaal niet om te lachen. De bedoeling was deugdelijk bestuur te garanderen en er voor te zorgen dat er geen schandalen meer zouden ontstaan, genre Enron en WorldCom. Het onderliggende idee is dat niemand te betrouwen is en dat er dus altijd en overal dubbele controle nodig is. Die controle uit zich dan in een eindeloze reeks regels voor goedkeuring die op hun beurt leiden tot een onoverzienbare berg van nutteloze handtekeningen.

Wat me altijd weer verbaasd, is dat er mensen bestaan, zakenmensen in hoge managementposities zelfs, die er heilig van overtuigd zijn dat SOx een fantastisch instrument is dat zonder twijfel fraude zal voorkomen. Vooral in de financiële departementen van Amerikaanse bedrijven merk je een aandoenlijk geloof in SOx. Dat heeft iets vertederend vind ik, dat er in een dergelijke uiterst zakelijke omgeving nog ruimte is voor zo veel kinderlijke naïviteit.

Zoals algemeen geweten: onwrikbaar geloof is tegen alle feiten bestand. Ik heb tot nu toe nog niemand de vraag horen stellen hoe het in godsnaam mogelijk is dat er zoiets als de financiële crisis heeft kunnen ontstaan, terwijl SOx al dateert van juli 2003? En alles is begonnen in Amerikaanse beursgenoteerde bedrijven, precies die organisaties waarvoor de wet bedoeld was. De stroper is de boswachter duidelijk altijd een stap voor.

Er is trouwens nog iets bijzonders aan die financiële crisis: ze wordt stevast toegeschreven aan de top van de banken. In het Fortis debacle was Lippens de gebeten hond, de man die verantwoordelijk was voor alles wat fout gelopen was. Niet dat we met Lippens medelijden moeten hebben, maar we moeten hem nu ook niet overschatten. Ik ben er redelijk zeker van dat er van al die topbankiers niet een was die ook maar iets begreep van de "samengestelde financiële producten" die ze aan het verkopen waren. Men zag dat het geld binnenstroomde en dus was het goed. Tot bleek dat het om gebakken lucht ging maar tegen dan hadden diegenen die wel wisten wat er aan de hand was zich allang veilig gesteld natuurlijk.

Wetten als SOx passen in een algemene maatschappelijke trend naar het vermijden van risico's en in een overheid die suggereert dat er zoiets bestaat als de risicoloze maatschappij. Alsof een wet tegen diefstal er voor zal zorgen dat er geen dieven meer zullen zijn.

Leven is nu eenmaal een risico. Zoals Warren Zevon het zong: "I'll sleep when I am Dead", wat hij ondertussen al een jaar of zes doet. Risico's zijn gewoon de essentie van het leven, ze maken het spannend en uitdagend, ze zorgen voor vernieuwing en opwinding. Ze bieden nieuwe kansen.

Vijftien jaar geleden heb ik ook een bescheiden risico genomen: ik ben zelfstandige geworden. Ik heb het me nog geen moment beklagd. Niet langer verantwoording moeten afleggen voor alles wat je doet, zelf je tijd kunnen indelen en je eigen prioriteiten stellen; heerlijk gewoon. Er zit natuurlijk ook een zekere mate van zelfoverschatting bij: het geloof dat je slimmer bent dan je

baas en het zelf beter kunt. Maar denkt niet iedereen dat stiekem een beetje?

Hoe komt het dan toch dat Vlaanderen een regio blijft met weinig ondernemingszin? Te weinig zelfvertrouwen? Of luistert men teveel naar Karel Van Eetvelt, gedelegeerd bestuurder van Unizo? Want als je hem mag geloven dan wordt een zelfstandige in Vlaanderen uitgeknepen als een citroen en gepluimd als een kieken door zowat iedereen, maar toch vooral door de overheid. Dat moet ongetwijfeld zeer doen, gelukkig heb ik dat nog nooit aan den lijve ondervonden. Maar het zou een mens wel doen twijfelen natuurlijk.